

Slovo k povzbuzení na pondělí 30. března 2020...
Biblická čtení: Dan 13,1-62; Ž 23; Jan 8,12-20

Milé sestry, milí bratři,

dnešní první čtení je, necháme-li stranou pašije na Květnou neděli, snad nejdelším biblickým úryvkem, který se kdy při mši svaté čte. Délka sice může odrazovat, ale určitě stojí za to si text přečíst nebo poslechnout celý. Navíc jeho děj je natolik živý a strhující, že čtenář či posluchač nemůže mít ani trochu pocit dlouhé chvíle.

Znamé čtení o Zuzaně je ze starozákonní knihy Daniel, respektive z její řecké (deuterokanonické) části. Jak víme, celá kniha Daniel – aspoň v křesťanském řazení starozákonních knih – se sice řadí mezi proroky, dokonce mezi čtyři takzvané Velké proroky, ale ve skutečnosti více než o prorockou knihu se jedná o knihu apokalyptickou, tedy o knihu odkrývající formou vyprávění skryté Boží pravdy (to je skutečný význam slova *apokalypsis*, „odkrytí věcí skrytých“).

Celá kniha Daniel nás přenáší svým dějem do babylonského vyhnanství, tedy někdy do doby první poloviny 6. století před Kristem, a vypráví především příběh judských vyhnanců Daniela a jeho druhů. Vzniká ovšem mnohem později, někdy ve 2. století před Kristem, v době jiné velké tísně, v době, kdy židovský národ musel čelit násilné helenizaci ze strany Ptolemaiovců, následnické dynastie Alexandra Velikého. Kniha Daniel se měla stát Božím povzbuzením pro všechny své čtenáře. Nejprve v době svého vzniku, ale protože je Božím slovem a to je ze své povahy univerzální, má být povzbuzením stále.

V příběhu o Zuzaně tedy nejde předně o nějaké přesné svědectví konkrétní historické události (tím ale není řečeno, že se popisované nestalo), ani o nějakou novelu pro pobavení čtenářů, ale o k obrácení povzbuzující Boží odkrytí pravd o nás samotných, ať už těch povzbudivých či hrozivých. Něco takového sice platí pochopitelně pro Písmo svaté jako celek, ale v apokalyptické knize Daniel je tento moment možná ještě výraznější než v jiných částech Písma svatého. Proto se můžeme ptát, co nám tedy jednotliví aktéři říkají o nás samotných, respektive o člověku, jaký by měl a jaký by neměl být.

Nejprve máme před sebou postavu sličné Zuzany. Ta je určitě příkladem hodným následování. Připomíná nám, ba přímo ztělesňuje několik důležitých pravd. Nejprve je to – takřka prvoplánovitě – hodnota tělesné čistoty. Tu je pochopitelně dobré ve všech dobách připomínat, dnešní dobu rozhodně nevyjímaje. Zuzana ale svým jednáním ztělesňuje nejen velikost (manželské) čistoty, ale i obecnější pravdu, že pozemský život ještě není absolutní hodnotou. Že – i při vši velikosti a ceně lidského života – jsou zde ještě hodnoty a ideály vyšší. Ty, které dělají člověka člověkem, spojují ho s Bohem a vedou k věčnosti. A pro jejich zachování, pro zachování lidství jakožto přátelství s Bohem, je bohužel někdy nutné i pozemský život nasadit... A zatřetí je Zuzana příkladem člověka, kterému bylo ukřivděno a kterému nezbývá než se spolehnout na Hospodina, s vědomím, že Bůh nakonec jediný dobře ví, jak se věci mají.

Pak jsou zde ti soudci, takřka přesný opak Zuzany. Ti rozhodně hodní následování nejsou, ti ztělesňují naopak to velmi temné v nás. Živí své zvrácené nečisté fantazie, jsou zbabělí a podlí, jeden jejich hřích plodí další, celý řetězec hříchů: nejprve, chceme-li, hřích proti šestému, potažmo devátému přikázání, pak proti osmému, nakonec proti pátému... Boží spravedlnost je ale nemine.

Dav také nevychází z celého příběhu dobře. Jak snadno se nechá zmanipulovat, a to jen proto, že někdo něco tvrdí. Jak snadno se nechá strhnout k velké nespravedlnosti... Dav ale není monstrum, to jsou všichni jednotlivci, kteří ho tvoří, kteří se s ním zbaběle „svezou“.

Naštěstí je tu ale ještě Daniel, statečný mladík, který nechá svého ducha probudit samotným Hospodinem, Zuzany se zastane a zlovolné starší usvědčí z podlé lži. Zkusí to, udělá to, co

vnímá ve svém svědomí jako správné, a s Boží pomocí se dílo podaří. Možná až nečekaně dobře.

Je dobré se zeptat, komu se z příběhu nejvíce podobáme. Je dobré si na příkladu Zuzany uvědomit, že i oblast čistoty do křesťanské mravnosti prostě patří, že jsou i vyšší, Boží ideály než jen pozemský život, například přátelství s Bohem, a že Bůh ví o každé křivdě. Je dobré si připomenout, jak dav je často velmi špatný vůdce. A že je prostě někdy potřeba jít proti němu, jít „proti proudu“, zachovat se jako Daniel, který se ostatně stal jedním z krásných předobrazů Krista, Božího Zastánce všech nespravedlivě nařčených, ponížených, odsouzených (nejpozději na posledním soudu). A je dobré vnímat, že kniha Daniel vznikla jako Boží povzbuzení pro dobu tísně, jakékoli tísně...